

практиченъ умъ. Като изстѣпилъ начело на партията на недоволнитѣ отъ строгото Асеново управление боляри, той завързалъ тайни преговори съ зетя на императора — севастократора Исакъ Комнинъ, който, плененъ отъ българитѣ въ битката при Серъ, се намиралъ сега въ Търново, гдето впрочемъ наскоро и умрѣлъ¹⁶. Освенъ това, Никита предава още, че до царя достигнали и слухове, какво Иванко ималъ тайни връзки съ сестрата на императрицата. Както и да било, една нощъ Асенъ го повикалъ при себе си, но предупреденъ своевременно, той преди да отиде при царя, се уговорилъ съ приятелитѣ си и съ роднинитѣ си така: ако царьтъ се отнесе любезно къмъ него, той е готовъ да поиска прошка; ако ли се отнесе презрително, Иванко ималъ намѣрение да си послужи съ скрития подъ дрехата мечъ. Когато влѣзълъ Иванко, силно разгнѣвениятъ Асенъ поискалъ да му дадатъ сабя, но Иванко, безъ да се бави, извадилъ своя мечъ и убилъ царя. Тѣй падналъ Иванъ-Асенъ I, възстановителъ на българското царство, въ своя дворецъ въ Търново въ 1195 год., следъ деветгодишно победоносно царуване.

Още презъ същата нощъ Търново билъ заетъ отъ Иванковитѣ привърженици; но преди още да се разсъмне, по цѣлата страна се разнесла вестъта за убийството на царя. Петъръ, който въ последно време почти изключително управлявалъ страната, явилъ се отъ своето княжество¹⁷, около Преславъ и Овечъ (Провадия) и обсадилъ Търново. Иванко поискалъ помощъ отъ византийцитѣ, които наистина му изпратили два спомагателни отряда; обаче, войнитѣ, щомъ навлѣзли въ балканскитѣ усои, изплашени, почнали да роптаятъ и се разбѣгали. Иванко скришно избѣгалъ отъ града и Търново се предалъ на Петра.

Петъръ поелъ управлението на държавата заедно съ по-малкия си братъ *Калояна*¹⁸. Той съ успѣхъ воювалъ противъ гърцитѣ, но скоро и той билъ убитъ по същия начинъ отъ българинъ, вѣроятно нѣкой отъ Иванковитѣ привърженици или отъ противникитѣ на Асеновци (1196 год.)¹⁹.

Неговъ приемникъ билъ *Калоянъ* (1196—1207), непримиримъ врагъ на гърцитѣ, по характера си приличащъ на Асена, но много по-хитъръ и по-жестокъ. За него, като опитенъ полководецъ и държавникъ, политическитѣ изгоди стоели по-високо отъ религиознитѣ интереси; доколкото ни е известно, той никакъ не закачалъ богомилитѣ, но затова пъкъ завързалъ приятелски връзки съ папата. Още като юноша, при примирието въ 1188 год., той билъ даденъ като заложникъ, но скоро сполучилъ да избѣга. Като станалъ царъ, всѣка година той предприемалъ съ голѣма войска нападения на Тракия и Македония. Най-зле свирепствували куманитѣ, съ които Калоянъ билъ въ тѣсна дружба; той дори се оженилъ за куманка. Хищнитѣ имъ нахлувания често достигали до Цариградскитѣ стени. Съ богата плячка тѣ се връщали отъ македонскитѣ и тракийскитѣ градове; между другото, по примѣра на маджаритѣ (1072 и 1183), често донасяли като скъпоценни държавни паладии много мощи на светци съ голѣмо тържество въ Търново, гдето ги посрѣщалъ архиепископъ Василий начело на духовенството и боляритѣ въ празнично облѣкло²⁰.

Около същото това време въ Македония възникнала друга българска държава. Боляринътъ *Добромиръ Стрѣзъ* (Χρῆστος, Stratus), роднина на Асеновци²¹, миналъ на страната на византийцитѣ и имъ помогналъ съ 500 конника противъ Асена. Назначенъ за комендантъ на крепостъта Струмица, построена на една висока скала, той трѣбало да се противопостави на Калояновитѣ нахлувания въ Македония. Обаче (къмъ края на 1196 или въ началото